

Venyige

Az Egri Görögkatolikus Szervezőlelkészség értesítője

2013. január

Lakóházak megáldása Vízkereszt táján (január 6.)

Régi szokása Egyházunknak, hogy az „Úrjelenés” ünnepe után, a papot elhívják a hívek, hogy szentelje meg lakóházaikat.

Krisztus Urunk megkeresztelkedésének ünnepe korábbi időkre nyúlik vissza mint a születés ünnepe. Karácsonykor arra emlékezünk, hogy megjelent testben Isten Fia, de amikor nyilvános működése kezdetén elment a Jordán folyóhoz, hogy „megkeresztelkedjen” Jánostól, akkor A Szentháromság jelent meg, feltárva a Mindenható nagy titkát. Hallhatta az emberiség ott az Atya „szózatát”, láthatta a Fiút és a Szentlelket galamb képében. Ezt nevezzük mi Úrjelenésnek, amikor a teljes Szentháromság nyilatkozott meg.

A két nagy ünnep után felmerülhet bennünk a nagy kérdés; Miért jelent meg nekünk az Úr? Miért lett emberré?

Szent János evangélista így adja meg a választ: „Azért jelent meg Isten Fia, hogy a sátán művét romba döntse”. (Jn 3, 8)

Az Úrjelenés ünnepén nagy vízszentelést végez Egyházunk, amit „exorcizált víznek” is nevezhetünk. A papi imában fontos igazságot mondunk ki: „Ma a „kezetnélküli” saját szolgája előtt hajlik meg, hogy összezúzza a vízben rejtőző sátáni kígyó fejét... szolgáljon nekünk bűneink bocsánatára, betegségeink gyógyítására, a gonosz szellemek elűzésére. Legyen e víz minden ellenséges erőnek megközelíthetetlen és angyali erővel teljes...”*

Az ekkor szentelt vizet nem fogyaszthatjuk csak éhgyomorral, és komoly tapasztalatunk, hogy tárolva sem romlik meg. (A Keleti

Egyházban nem szokás sót tenni a szentelt vízbe.) Ezzel a vízzel megy a pap a lakóházakba, hogy imát mondjon és megszentelje a hajlékot. A kis szertartással kihirdeti a pap a család számára, hogy otthona Istenhez tartozik. Áldást kér rá és mindenre ami az övé.

Ilyenkor bevezetik a szolgálattelvőket abba a helyiségbe, ahol kikészítették az égő gyertyát és a keresztet, és az imák után a ház vagy a lakás minden helyiségébe belép a pap, hogy azt szentelt vízzel meghintse.

A szertartásban így imádkozunk: „...őrizd meg minden bajtól sértetlenül mindazokat, kik e hajlékban lagnak... Küld le rájuk s mindenre, ami az övék, szent áldásodat... hogy a hit szerint való erényekben sikeresen előhaladjanak...”

Az ünnepi tropár eléneklése, a papi ima, a konták szövege azt az örömet hirdeti ki, hogy Isten kegyelméből az Ő országához tartozunk, az Ő „orcájának világossága jegyeztetett mireánk...”, nem tartozunk a Sátán művéhez. Ebben a világban élünk, de jövevényként, hiszen a földön élve a mennyben van polgárságunk.

Ezzel a kis szertartással kifejezzük, hogy mindenünk Istené. Bár nem marad sok látható jel a szertartás kegyelmét jelezve, mégis a szellemi világ látja és e szerint viselkedik. Így az ördög eltávolodik, az ellenhatalmak befolyása megtörik.

Egyszer egy házszentelés nyomán a szőnyegszerű sátánista poszterhalmaz leesett a falról, mégpedig a gravitáció és a szabad-esés törvényének ellentmondó formában: alulról föltekeredett és leesett. Olyan volt ez a jelenség, mintha látványosan ment volna el az Ördög a házból.

Nagy jelentősége van tehát a házszentelésnek, amit vendéglátás is követhet és „viszont- ajándék”, ahogy szokásban van, hogy az áldást viszonzza a hívő. Nem feledve el azt, hogy a legnagyobb ajándék, ha a házba betérő és asztalhoz telepedő Krisztusnak azt mondja a házigazda, amit Zakeus mondott. (vö. Lk 19, 1-10) Ő ugyanis megtéréséről biztosította az Urat, mert nagy ajándékot kapott: az üdvösséget.

**Görögkatolikus Egyházi Szerkönyv*

Egri karácsony 100 éve

Száz évvel ezelőtt Egerben minden társadalmi réteg a maga módján készült a karácsony méltó megünneplésére. A következőkben az Eger című hetente kétszer megjelenő helyi lap decemberi hírei segítségével próbáljuk meg feleleveníteni a város korabeli hangulatát. Érdeemes egy kicsit elgondolkodni azon, hogy mennyire hasonlított a régi ünnep a mai ünnepekre.

1912. december 7-én írt először a készülődésről az újság. „Már csak néhány hét választ el a karácsonytól a szeretet ünnepétől. Bármerre nézünk, mindenhol észrevesszük a fenséges ünnepre való készülődést, a karácsonyvárást. Az üzletek kirakatai fényárban úsznak, pompás dísz tárgyakkal, cukorkákkal, aranyos zsinórokkal vannak tele. A postakocsik napról napra terhesebbek a csomagoktól. a fenyők is bevándoroltak az erdőkből s nagyon folyik a vásárlásuk. Szóval minden jel arra mutat, hogy közeledünk legkedvesebb ünnepünkhöz a Karácsonyhoz.”

Ennek ellenére csak egyetlen kereskedő hirdetése szerepelt a lapban három alkalommal. „A T. vevőközönség becses figyelmébe ajánlja a Fögel és Puskás cég vászon és fehérnemű női és úri divatüzletének megkezdett karácsonyi nagy vásárát. Ez idei karácsonyi vásárja a cégnek annyival is inkább figyelemre méltó, amennyiben nem e célra külön beszerzett selejtes áruk hanem megbízható jó minőségű tiszta és szép áruk kerülnek eladásra tetemesen leszállított árakban. – Menyasszonyi kelengyék szakszerű összeállítása.” December 21-én már kiábrándultan írta a tudósító: „A karácsonyi vásár hetében volnánk, de nem nagyon látszik meg az embereken. Sem a vásárlókon sem az eladókon. A boltok üresek és a kereskedők maguk vallják, hogy a napi bevételük alig tizedrésze annak ami ilyenkor lenni szokott. Mindenki kuporgatja a pénzét – ha ugyan van. Senki sem tudja, hogy mi vár reánk, mit hoz a küszöbön lévő esztendő. Olyan bánatos karácsony ígérkezik, hogy idén még a kis fenyőfák is csak megtizedelve indulnak délnek, hogy hirdessék a megváltó szeretet ünnepét.”

1912 őszén nagy riadalmat okozott az első Balkán-háború, amelyet Szerbia, Montenegro, Görögország és Bulgária vívott Törökország ellen. Az osztrák-magyar hadsereget riadókézsültségbe helyezték és több ezer férfit hívtak be novemberben és decemberben. Rájuk is gondoltak Egerben. „A katonák karácsonyfájára ezrek adnak, a dúsak koronákat, filléreket a szegényebbek. Azt akarják azok, kik itthon vannak, hogy – amennyire lehet – boldog karácsonyt csináljanak a határra vezényelt katonáknak. Lehet, hogy némelyiknek olyan ajándék is jut majd, aminőt itthon gondolni sem mert volna, de hiába! A legfényesebb karácsonyfa a legcsillogóbb ajándék sem pótolhatja a családi kör meleg szeretetét. És a legtöbb embert ebből ragadta ki az isteni szeretet ünnepén az emberi gyűlölködés.”

A katolikus egyház sem maradt ki az ünnepi előkészületekből és a segítő szeretet gyakorlásából. Szmracsányi Lajos érsek 600 koronát küldött Jankovics Dezső polgármesterének abból a célból, hogy ezt az összeget a közelő karácsony alkalmából elsősorban a házi szegények figyelembe vételével a segélyezésre szorult lakosság közt legjobb belátása szerint ossza ki. A szervita atyák templomának felújítását a karácsony előtti napokban fejezték be. A templomot Korényik József festette ki olyan művészi módon mint az angolkisszonyok templomát. A felújítás mintegy 12 ezer koronába került. Mint minden évben úgy 1912-ben is 36 órás, három napos szentéimádás volt a szervitáknál a karácsonyi szent ünnepek alkalmából. Az ájtatosságok rendje a következő volt. December 25-én, Karácsony napján és 26-án Szent István napján reggel a 6 órakor kezdődő orgonás misén tették ki az oltáriszentséget, fél 7-kor prédikáció hangzott el, 8-kor és 9-kor kismise volt. 11 órakor nagymise, délután 3 órakor vecsernye és litánia, $\frac{3}{4}$ 6-kor litánia került sorra és este 6-kor pedig visszatették az oltáriszentséget. 27-én Szent János napján délután 3 órakor volt vecsernye és litánia, 4 órakor Nagy János atya mondott szentbeszédet, fél 6-kor ismét litánia volt 6 órakor körmenetet rendeztek és utána helyezték vissza a szentséget. A szent estén az éjféli mise minden egri templomban éjjel 12 órakor kezdődött és mind Karácsony mind Szent István vértanú

napján a vasárnapi rend szerint voltak a szentmisék. Kivétel a szer-
viták templomában volt, ahol a háromnapos szentségimádás miatt
más volt a szertartásrend. A főszékesegyházban az éjféli misét és a

karácsony napi 9 órakor kezdődött ünnepi nagy misét Szmrecsányi Lajos érsek mondta.

Az egri állami iskolák tanítói testülete az állami iskolai tanulókkal december 21-én szombaton délután 4 órakor a Katolikus Legényegylet dísztermében a szegény gyermekek Napközi Otthona javára pásztorjátékot rendezett. Tekintve a nemes célt Eger város közönségének nagylelkű támogatását kérte az állami iskolák igazgatósága. Az egri Ipartestület mint minden évben 1912-ben is a volt ipartestületi tőke kamatait osztotta szét olyan szegény, segélyre szorult munkaképtelen és elaggott iparosok vagy ilyenek özvegyei és árvái között, akik a régi Ipartársulatnak tagjai voltak. Csak az elődleges jelentkezők hiányában adták ki a kamatot más, segélyre szorult özvegyek és árvák részére. Erre vonatkozó kérvényeket 1912. december hó 21-ig Strausz Sándor ipartestületi elnök címére kellett beküldeni.

Az egri Katolikus Legényegylet műkedvelő ifjúsága karácsony másnapján 25-én délután 5 órakor az egylet dísztermében a Fegyverkovács című 4 felvonásos népszínművet adta elő. A helyárak különbözőek voltak. Az I. hely 80 fillér, II. hely 60 fillér, állóhely 30 fillér volt. Gyerekeknek, tanulóknak az állóhely 20 fillérbe került. Jegyek előre válthatók voltak az egyesületben naponként este 8-10 óra között, pénztárnyitás az előadás napján délután 4 órakor volt. Vasárnap délután lélekemelő ünnepség keretében 10 szegény iparostanulót ruházott fel az egri Dobó István Asztaltársaság a Katolikus Legényegylet dísztermében. Az ünnepségen Szederkényi Nándor alelnökön kívül nagyszámú közönség vett részt, akik között ott volt Csekó Gábor prépost-kanonok, aki külön megajándékozta a szegény iparostanulókat

Kedves és megható ünnepség volt december 21-én szombaton délután a siketnémák egri intézetében. Ekkor tartották ugyanis az intézet „sorscsapástól sújtott növendékei” a szokásos karácsonyfa ünnepségüket, és osztották ki közöttük Heves vármegye, Eger város és a jószívű adakozók összegyűlt adományából a karácsonyi ajándékokat. Az ünnepségnek a kedves részleteken kívül szinte hi-

hetetlen részletei voltak. A siketnémák az élőszóval elszavalt verseken kívül pásztorjátékkal lepték meg a szép számban egybegyűlt érdeklődő hallgatóságot. A gyermekek olyan pontossággal játszották szerepeiket, hogy becsületére vált volna bármely műkedvelő társulatnak. Abból az óriási tapsviharból mellyel a jelenlévők a játékot honorálták, nem megvetendő rész jutott Sturm József tanárnak, aki a saját szerzeményű darabra kitartó türelemmel és páratlan odaadással tanította az apróságokat. Az ünnepség többi részét Szabó Géza tanár magas színvonalú ünnepi beszédén kívül a növendékek részéről több karácsonyi vers elszavalása töltötte ki. Ezután az intézet igazgatója mondott köszönetet a bőkezű adományozóknak, és a megjelenteknek, hogy az ünnepség megtartását lehetővé tették és annak fényét érdeklődésük által fokozták. Nem feledkezett meg Gáspár István helybeli római katolikus néptanítóról sem, aki szép zenei kíséretével a pásztorjáték sikerét nagyban előmozdította. Az ünnepség végén a növendékek között szétosztották az ajándékokat és nagyon megható volt az öröm, ahogy a gyermekek az adományokat fogadták

December 28-án a tudósító szerint Egerben fekete karácsony volt. Hónak, téli hidegnek semmi nyoma nem volt, ellenben a második napon már egész nap nedves ködös idő volt. Ez lehangolta kissé a szép ünnep, a biztosított világbéke valamint a szerb konfliktus elsimulása révén örvendező megkönnyebbült lelkeket. Persze még így is sokkal derűsebb volt a Karácsony mintha a háborús aggodalmak el nem oszlottak volna.

Dr. Bartók Béla

Kápolnaszentelés Mezőkövesden

A legszebb karácsonyi ajándékot kapták a mezőkövesdi hívek. December 1-jén, szent liturgia keretében felszentelték – Romzsa Tódor felszentelt vértanú tiszteletére – a Gaál István út 1. szám alatti, bizánci stílusú ikonosztázióval ellátott kápolnát. Az szertartást a helyi gimnázium volt tanítványa, Gulybán Tibor felsőzsolcai esperes parókus végezte. Prédi-

kációjában visszaemlékezett arra, hogy 10 évvel ezelőtt Dr. Papp János kérésére havonként jött Mezőkövesdre szentmisét végezni. Köszönetet mondott Jáeger Károly, Dr. Csizmadia István, Dr. Medvegy János plébánosoknak, akik befogadták és segítettek ebben a munkában őt és utódját Demkó Balázst. Elmondta, hogy utódja milyen nagy szorgalommal hozta létre az Egri Görögkatolikus Szervezőlelkészéget, melybe a mezőkövesdi hívek is beletartoznak. Munkáját bővítette, amikor létrehozta az Istenszülő Oltalma Szeretetszolgálatot (házi gondozói segítségnyújtás), melyben 54 kövesdit is gondoznak. Isten kegyelmébe ajánlotta a polgármestert és a képviselő testület tagjait, akik hozzájárultak, hogy ideiglenesen használhatják ezt a helyiséget. Demkó Balázs külön megköszönte Vámos István és munkatársai (a kápolna tervezői) és minden segítő lelkiismeretes munkáját. Szeretettel várnak ide mindenkit.

Fontosabb események

- február 11. – Nagyböjt kezdete (szigorú böjt)
- február 15. – Előszenteltek liturgiája koliba áldással
- február 23. – halottak emlékezete (hramota – első alkalom)
- március 24. – Az úr bevonulása Jeruzsálembe (Virágvasárnap)
- március 25. – Szűz Mária örömhírvétele (Nagyhétfő)
- március 28. – A titkos vacsora emléke (Nagycsütörtök)
- március 29. – Jézus Krisztus kereszthalála (Nagypéntek)
- március 30. – Jézus Krisztus síri nyugalma (Nagyszombat)
- március 31. – Jézus Krisztus feltámadása (Húsvét)

További információkért kérjük a kedves híveket, látogassák honlapunkat: www.egriparochia.hu

Venyige – Az Egri Görögkatolikus Szervezőlelkészéget értesítője
Felelős szerkesztő: Demkó Balázs
Tördelés: Hajas Tamás
Olvassószerkesztő: Laskay Anna

Paróchia: 3326 Ostoros, Arany J. u. 8.
Tel: (36) 785 512, (30) 296 8844
Web: www.egriparochia.hu
Számlaszám: CIB Bank 10700282-48602703-51100005